

ИЗЛИЗА

Вторник, Петък
Срѣда и Недѣля.Абонаментъ за България:
За година . . . 16 лв.
„ 6 м-ца . . . 8 лв.
„ 3 м-ца . . . 5 лв.
За странство:
За година . . . 30 лв.
„ 6 м-ца . . . 15 лв.
винаги предплатя.

Единъ брой 10 стот.

Телефонъ въ Варна № 223.

Уредникъ: П. ДРАГУЛЕВЪ.

ТЪРГОВСКИ ФАРЪ

LE PHARE DU COMMERCE

Органъ за информация, политическа и стопанска икономия, търговия, земледѣлие и индустрия

Варн. Градска Библиотека

Тукъ брой 10 стот.

За обявления:

гармоненъ редъ на 1-ва
стр. 1 л., на II-ра и III
стр. по 70 ст. на IV-та
стр. 20 стотинки.За по-вече обявления
се прави особено спо-
ражение.Съобщения, ръкописи и
суми се изпращатъ до
уредника: П. Драгулевъ.

Старо-Загорско Търговско Акционерно Дружество „НАДЕЖДА“

БАЛАНСЪ

Сключенъ на 30-ий декември 1914 година.

АКТИВЪ

1 Каса (наличност)	100669 90
2 Портфейлъ (срѣщу поръчителство и сkonto)	1183877 93
3 Ипотечарни заеми	8676 45
4 Заеми срѣщу цѣпни книжа	2550 —
5 Специални т/щи смѣтки дебитори	641883 03
6 Полици и др. за внасо	55171 41
7 Цѣпни книжа (облигации отъ държавни и общински заеми)	116479 10
8 Разлика отъ курса на цѣпните книжа	7086 20
9 Вжтрѣшни кореспонденти	54784 07
10 Гербовъ налогъ	1407 —
11 Инвентарни прѣдмети	3345 —
12 Недвижими имоти	12355 65
13 Слѣбни разноси	1540 42
	2189626 15

ПАСИВЪ

1 Капиталъ	300000 —
2 Запасенъ фондъ	43958 82
3 Фондъ за дружествено помѣщение	56313 71
4 Текущи лихвени смѣтки (безсрочни влогове)	606428 38
5 Срочни влогове	892320 —
6 Специални текущи с/ни (кредитори)	136772 93
7 Чужди полици	55181 40
8 Държавно Сѣкровище	2911 91
9 Лихви & комисиони за смѣтка на 1915 г.	12137 70
10 Чиста печалба за управление	83611 3
	2189626 15

РАВНОСМѢТКА

Сключена на 30 декември 1914 год.

ДА ДАВА

За бюджетни разходи	21872 72
„ погашение на инвентарни прѣдмети	455 —
„ поврътати и платени лихви	114943 61
„ отнесени лихви за смѣтка на 1915 година	42032 35
Чиста печалба, разпрѣдѣлена съгласно чл. 66 отъ устава на дружеството	
а) 10% за запасенъ фондъ	лв. 83611 30
б) 3 1/2% „ тантени	„ 2926 38
в) 7% „ премия на 600 осн. акции	„ 5852 79
г) 7 1/2% за дивидендъ на 3000 обикновенни и основни акции	лв. 66471 —
	83611 30
	262914 98

ДА ЗЕМА

Отнесени лихви прѣзъ 1913 г. за с/ка на 1914 г.	17563 67
Отъ събрани лихви прѣзъ 1914 година	206497 88
„ лихви за 1915 год. по просрочени записи	28984 65
„ комисиони	1850 —
„ лихви на дружеств. цѣпни книжа (облигации отъ държавни и общински заеми)	7609 70
	262914 98

Управителъ: (п.) А. Негенцовъ

Провѣрили съгласно чл. 202 отъ търговския законъ и чл. 43 отъ устава на дружеството и намѣрили вѣрно

Контролна комисия—членове: (п.) С. К. Казмуковъ
(п.) М. Р. Славковъ
(п.) М. Х. Христовъ

СМѢТКА

Сключена на 30 декември 1914 година

ДА ДАВА

Съгласно чл. 66 отъ устава на дружеството	
10% за запасенъ фондъ върху	лв. 83611 30
2% за възнагр. на служащитъ върху „	„
1% „ „ „ упр. съветъ „	„
1 1/2% „ „ „ провѣр. „	„
7% „ премия на 600 осн. акции „	„
7 1/2% за дивидендъ на 3000 основни и обикновени акции	„

ДА ЗЕМА

Отъ лихви & комисиони съгласно равномѣтката отъ 30 декември 1914 год.	83611 30
---	----------

ДОКЛАДЪ

на

ПРОВѢРИТЕЛНИЯ СЪВѢТЪ.

Господа Акционери,

Въ качеството си провѣрителенъ съвѣтъ на дружеството, съгласно постановленията на търговския законъ и устава на дружеството, прѣзъ течението на операцията 1914 год. сме извършили нѣколко ревизии на постоянното управление на дружеството и винаги сме констатирали точна наличност и добра гаранция на актива му. Остатѣцѣтъ по различнитъ смѣтки отъ актива и пасива на дружеството винаги сѣ равнявали напълно съ остатѣцѣтъ на съотвѣтнитъ смѣтки въ главната книга. Протоколитъ на за горнитъ ревизии сѣ написани въ специалната за това книга.

Сета провѣрихме сключенитъ на 31 декември 1914 г. „БАЛАНСЪ“ и „РАВНОСМѢТКА“ за ЗАКУПИТЪ и ПЕЧАЛБИТЪ и ги намѣрихме вѣрни съ главната книга на дружеството, вслѣдствие на това Ви молимъ, Г-да Акционери:

- 1) Да приемете за вѣрно съставенъ годишния балансъ и равномѣтката за печалбитъ и загубитъ на дружеството;
- 2) Да одобрите прѣдложението на управителния съвѣтъ за разпрѣдѣлението на чистата печалба за 1914 год. отъ лева 83611 30 ст.
- 3) Да освободите управителния съвѣтъ и постоянното управление на дружеството отъ отговорностъ за прѣзъ втеклата 1914 год.

НИКОЛА ВИЧЕВЪ

София, площадъ „Царъ Калоянъ“, № 1.

Главенъ и единственъ прѣдставителъ за цѣла България по продажбата на едро модернитъ платове на фабриката Георги Стефановъ & С-ве въ Оливентъ. Само отъ склада ми всѣки детайлистъ и ангроемътъ продаватъ на платове и шивачъ въ царството може да си достави съ колети отъ платоветъ на прѣдставляваната отъ менъ фабрика. Всѣка поръчка се изпълнява отъ склада ми въ София съ примѣрна бързина и голѣма акуратностъ. Мостри и цѣноразписи изпращамъ при поискване само на пивачи.

ГОЛѢМЪ ИЗБОРЪ ОТЪ

ПОМПИ

за кладенци, градини и винарски

ОФЕРИРА МНОГО ЕФТИНО МАШИНИИ СКАЛАДЪ

ВУЛКАНЪ

С. Енциайхъ — Русе.

Илюстрирани каталози при поискване даромъ.

Печатница „Зора“, Варна.

Привилегиитъ на Българската Земледѣлска Банка.

Отъ каквото становище и да се изхожда, отъ каквато гледна точка и да се погледне, проектираната привилегия на Б. З. Банка ще бѣде вредна за всички, безразлично: за търговци, за лихвомъци, частни банкери, за землевладѣлци и земледѣлци, за индустриалци и занаятчии, та дори и за самата Българска Земл. Банка.

Единичното добро отъ ал. III, буква в на чл. 5 е, че на земледѣлца, който притежава движимъ и недвижимъ имотъ, Б. З. Банка ще отпуща заемъ само срѣщу единъ подписъ, т. е. безъ поръчители. Повече отъ това нѣма нищо добро, напротивъ, злото отъ тукъ започва.

Ония отъ селянитъ, които сипятъ хули противъ досегашнитъ си кредитори — въпрѣки че тия послѣднитъ сѣ пирокатъ и свободнитъ си кредити сѣ спомогнали на селското земледѣлие население да откупува земята отъ изселенитъ турци и отъ други изселници се отъ селата имъ лица и да издигнатъ благосъстояние си по високо отъ градевето, — забравяватъ едно нѣщо: че Б. З. Банка дѣйствува по статута, че нейнитъ пари сѣ на родини, че тя е държавно учреждение и че тя не може да дѣйствува както и да е и да разполага както иска земледѣлци или клиенти или както би било угодно въ конкретни случаи на разпоредителитъ сѣ паричнитъ ѝ срѣдства.

Б. З. Банка дори на най-състоятелния и най-благонадежния земледѣлецъ или земледѣлецъ не може да даде повече отъ 30 до 35%, сравнително съ разполаганото отъ земледѣлца или земледѣлца имотно състояние; тя не само не може, но нѣма и право да излѣзе отъ тая норма. Навѣнъ — статутитъ ѝ забраняватъ, осторожността ѝ налага това ограничение.

Ето, при подобни случаи, когато на земледѣлца или земледѣлца му се каже нужда да прѣбърне по-голяма частъ или цѣлото си имущество въ движимъ капиталъ, па и да си послужи съ личната си честъ, съ репутационъ си като почтенъ длъжникъ и като акуратенъ платецъ, едина и друга прѣбърватъ до съдѣйствието на частнитъ кредитори, които не се ограничаватъ отъ никакви статутни и които не даватъ пари на клиентитъ дебитори толкова по упование на реалнитъ гаранции, колкото на нормалнитъ — а че клиента е честенъ, прѣдприемчивъ, трудолюбивъ и точенъ и акуратенъ въ задълженията и изплащанията си. Споредъ моралитъ си качества и гаранции земледѣлца и земледѣлца добива кредитъ отъ частния заемателъ двойно и тройно повече отъ ония на Б. З. Банка, която, при това, е гарантирана и съ една привилегия.

Селянитъ хулитъ на досегашнитъ си кредитори съ епитетитъ „безбожни лихвари“ и „жододери“ не могатъ да разбератъ, че тѣ разполагаха до сега съ повече парични срѣдства въ видъ на движими капитали, за да оборудуватъ и подобряватъ стопанствата си, благодарение на частния кредитъ — че и до сега Б. З. Банка ги е кредитирала по същитъ размѣри, но не е могла да ги удовлетвори, защото нейнитъ, макаръ и милионни, капитали не ѝ позволяватъ да се простра повече; тѣ не сѣ достатъчни да удовлетвори всичкитъ нужди на 1/4 отъ населението въ царството, което и прѣд проектираката привилегия прѣбърваше до нея. Нейнитъ всички срѣдства се изчерпватъ като дѣйствува прѣдпазливо, като оперира съ разчети и като дава заеми върху всякомото прѣсѣмътно имотно състояние на земледѣлското население само по 30 до 35%, а въ нѣкои случаи и по-малко отъ това. За горницата, която е потребна за оборотни срѣдства на сѣщото население, пакъ би трѣбвало да се прѣбърва до частнитъ заемодавци.

Ето, тукъ е злото. Частнитъ заемодавци — макаръ че за тѣхъ е отъ второстепенна важностъ гаранцията отъ имотната състоятелностъ на земледѣлца-длъжникъ — не могатъ да рискуватъ съ капиталитъ си и да ги раздаватъ само по довѣрие на личността, която въ всѣко врѣме, въ всѣки моментъ може да бѣде съблазнена отъ видимитъ облаги и да измѣни на морала си — да имъ изде парятъ. А тая привилегия безъ друго ще внесе такава деморализация,

която ще осуети възможността да се движатъ частнитъ свободни капитали въ рѣцѣтъ на селското население, да се движатъ въ техническата, производствената и въобще въ икономическата прѣдприемчивостъ на страната. Това ще бѣде нещастие не само за отдѣлнитъ лица изъ сѣдѣщата на земледѣлцитъ и земледѣлцитъ, които ще дирятъ, а не ще намиратъ кредити за подпомагането на прѣдприемчивостта си и за засилване стопанската си дѣйностъ, а за цѣлата страна. У нея, въ страната, ще угасне духа на интензивна прѣдприемчивостъ и стопанска дѣйностъ изобщо отъ всички страни, а това ще повлече до икономически общъ упадѣкъ, това ще отслаби стопанския животъ въобще на нацията.

Единъ политическо-общественъ органъ — защитникъ по неволата на привилегиата — разсѣждава, че „трансакциитъ между селото и града се свеждатъ главно въ покупката на потребителни артикули отъ първа необходимостъ: солъ, захаръ, сапунъ, петролъ и др.“ Между това всѣки знае, че трансакциитъ или, по-добъръ казано, че гражданскитъ сѣбѣжи и правоотношения между населението отъ селата и тия отъ градеветъ не се свеждатъ само до купуването и продаването, въ брой или на почекъ, по ока солъ, захаръ и петролъ. А знае, че 1/10 отъ свободнитъ парични срѣдства и само 1/10 отъ стокитъ на градскитъ жители се плащатъ въ кредитъ на селскитъ жители, които съставляватъ градемото болшинство прѣдъ градскитъ населението и то изключително за стопанскитъ и производственитъ нужди на първитъ. Нѣма земледѣлска центръ, който като разлага въ стопанствата и прѣдприемствата си само 2% отъ заеманъ капиталъ на Българската Земл. Банка, да не разиграва, отъ друга страна, 98% частни търговски и банкерски или рентнерски капитали. Такава е относителната цифра на кредита, отпущанъ на селата отъ Б. З. Банка и тоя отъ частнитъ заематели; а тая цифра именно опрѣдѣля и до какъ се свеждатъ трансакциитъ между селото и градеветъ. И тежко и горко на селенитъ, когато частнитъ кредитори, вслѣдствие тая нова привилегия на Б. З. Банка, ще пристѣпятъ да си събиратъ вземаницитъ отъ селскитъ длъжници. Това ще бѣде крахъ за послѣднитъ, защото всѣки капиталъ на частнитъ заематели сѣ вложенъ въ имотитъ на земледѣлцитъ, въ тѣхнитъ, до известна степенъ, сега добъръ организирани стопанства, които ще има да се разтрогатъ и защото Б. З. Банка, прѣдвидъ на статутитъ си и прѣдвидъ, че не може да изчерпва капиталитъ си за маломощни свои клиенти, не може да помогне нито на 1/4 отъ селскитъ длъжници, за да се излѣжатъ на частнитъ кредитори безъ накръпнение имота си. Е, реформа, която ще прѣдизвика крахъ, добра ли е? За това добро ли протестиратъ и настояватъ самитъ селени? Пази Боже!

Селенитъ не знаятъ интереситъ си, а законодателната реформа, прѣсѣдѣйки благо на селското население и икономическия и културенъ на прѣбъръ на страната, стремѣтъ се да ѝ отгърве отъ лошави, отъ инфирани да ги нарѣчемъ дори, лихвари, натѣква се на злини, които ще упропастятъ населението. Ние по-горѣ казахме, че, при най-благоприятни условия въ прилагането на привилегиата, селското население ще се лиши отъ 98% отъ оборотнитъ срѣдства, които е добивало прѣзъ кредита отъ частнитъ заемодавци, кредитъ цѣнненъ за развиването и растенето на селското благосъстояние, кредитъ потребенъ и полезенъ за икономическия и културния подемъ на страната. Съ лихването отъ тоя кредитъ, ние подкрепаме, че се сѣне стопанския развой, страната икономически и културно ще иде назадъ за дълги и много дълги години, тѣй като нейния животъ и нейния прогресъ иде отъ земледѣлската производствена мощъ, отъ засилеността на селското население въ трудово и стопанско отношение.

Тукъ има да подчертаемъ едно особено лакомото зло, което може да произлѣзе пакъ отъ самата реформа съ привилегиата, зло, което не е едно и единично, но е най-зло отъ всички други злини, които реформата ще внесе.

Немислимо е селското население да се задоволи само съ паричнитъ срѣдства, които му тура на разположение Б. З. Банка. Неговитъ нужди му налагатъ, тѣ му повелаватъ даже, да търси повече оборотни срѣдства и той ще ги търси подъ вода и подъ камъкъ. И питатъ би всѣки какъ това население ще намѣри тия „повече“ срѣдства, ако частниятъ кредитъ ще бѣде така лошо запламентъ и вслѣдствие на това, ограниченъ?

Много просто. Тукъ, именно, изобетателността на „кождеритъ“ и „безбожнитъ лихвари“ ще излъчнатъ най-релефно, но безпомощно за Б. З. Банка да ѝ прѣдотврати. Селения Х. се нуждае отъ пари, но дължи на Б. З. Банка. Никой банкеритъ и лояленъ лихвомѣтъ не му дава пари, то се знае, отъ боязнъ отъ привилегиата. Нуждата го заставя и той отива при недобростѣстия лихвомѣтъ. Лихвомѣца прѣдлага на добръ доплата си жертва слѣднитъ условия: „имота ти струва 2000 лева; на Б. З. Банка да вземешъ 600 лева, а имашъ нуждата сега още отъ 600 лева. Добъръ, ще ти дамъ, ама ще направимъ салдото: най-първо ще заплатимъ дългитъ ти въ Б. З. Банка, послѣ ще ти дамъ нужднитъ за тебъ 600 лева, а срѣщу това ти ще ми издадешъ крепостни актове за всичкитъ си имоти и до 3 години ще се изплатишъ; ако не се изплатишъ, имотитъ остава мѣн.“ Послѣдватъ три години неуспѣшны и имота на Х. хвърква, съгласно договора за изкупуване. Това и тому подобни лихварски на „кождеритъ“ и „безбожни лихвари“ комбинации ли се стремятъ да прѣдизвика привилегиата или лоялно лихвомѣство?

Явно е, че защитницѣтъ на привилегиата не познаватъ психологията и лесната податливостъ въ подмамванията на селското население. Явно е, че и селянитъ не познаватъ своитъ слабости въ съблѣзваната прѣдъ чуждитъ пари, макаръ и съ тежки и непоисими лихви. Итъче тѣ не би настоявали за една привилегия, която ще имъ донесе най-тежки послѣдци отъ лишениа отъ кредитъ, би търсали такъвъ само у добротѣстия заемодавци.

Транзита на стоки между България и Ромъния.

Г-нъ Морфовъ, главния директоръ на желѣзницѣтъ, който бѣ натоваренъ отъ правителството да прѣговаря съ ромънското министерство на желѣзницѣтъ за една конвенция по транзита на стоки между България и Ромъния, е успѣлъ да сключи специално споразумѣние между администрациитъ на българскитъ и ромънскитъ железници осезателно, което взлѣзе въ сила слѣдъ ратифицирането му и отъ ромънското правителство, по прѣдложението на ромънския министъръ г. Константинеску на 11 того, защото нашето правителство го ратифицира веднага съ завръщането и докладването му отъ г. инженеръ Морфовъ. Точниятъ текстъ на сключението е слѣднитъ:

Администрациитъ на желѣзницѣтъ на българската и ромънската държави се съгласиха върху слѣдното:
1. Администрацията на ромънскитъ държавни желѣзници ще установи връзка между желѣзно-пътнитъ линии на двѣтъ контрактующи администрации, като пусне въ циркуларно-товарни тренѣве съ комплекти вагоновъ по линията, свързваща гарата Добричъ съ българската граница.

2. Всѣка администрация ще даде свободенъ пътъ безъ трансбордиране на стокитъ натоварени въ пълни вагоони, произхождатъ било отъ страната експедиционна, било отъ странство. Въ този послѣдненъ случай страната — получателка ще трѣбва да добие съгласието на администрациитъ — прѣдизвика на вагонитъ, за движението върху собствената желѣзно-пътна мръжа.

3. Стокитъ, произхождатъ отъ една страна за друга или за странство, ще бѣждатъ натоварени било върху собственитъ вагоони на администрациитъ-изпращачка, било върху вагонитъ, които се връщатъ въ тѣхната страна слѣдъ разтоварване или докарване празни за тая цѣлъ.

4. Администрацията на Българскитъ Държавни Желѣзници ще остави въ случай на нужда на разположението на ромънскитъ стоки или прѣдизначени за Ромъния десетъ вагоона на день отъ собственитъ си паркъ на безразлично кой пограниченъ пунктъ,

